

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 16.

Indult Bétsből, Kedden, Februárius' 23-dikán, 1830.

Brasília.

Ő Fgét a' Tsászárt, a' Tsászárnét, a' Portugalliai Királynét és August Leuchtenbergi Hertzeget (a' Tsászárné testvérét) Dec. 7-kén egy szerentsétlen történet érte, de a' mellynek szerentsére, nem lettek szomorú következései, mellyek könnyen lehettek volna. — Az itt következő Bulletinok, mellyek Rioban Dec. 8-kán kihirdettettek, így adják elő a' történetet:

„Tegnap Dec 7-dikén 1829, midőn Ő Fge a' Tsászár, a' Tsászárné és Ő Leghívebb Felsege, és Leuchtenbergi Hertzeg August egy kotsikázásból a' Boa-Vistai Tsászári Palotába vissza felé térnének, történt hogy a' Lavradio Útszán való lehajtásban, a' kotsinak (mellyet Ő Fge maga igazgatott) a' rudja eltört, és a' gyeplők elszakadtak. A' lovak, magokra hagyattván és meg nem tartathatván, — a' kotsi egy kőbe ütődött és felfordula. Ennek az esésnek igen boldogtalan következései lehettek volna Ő Fgekre, és Ő Hertzégére nézve, ha a' Gondviselés Brasilia felett nem vigyázott volna.

„Minekutánna Ő Fgek és Ő Hertzégse a' legközelebbi házba (Marquis Cantagallo éba) vitettek volna, Marquis Cantagallonak volt szerentséje mindenekről gondoskodni, a' mi ilyen sürgető körülállások között szükséges vala; és minekutánna minden Tsászári

Udvari Orvosok és Seb Orvosok oda gyülekeztek, gondos megtekintés és vizsgálás után hozzá kezdettek azon külső és belső szereknek alkalmaztatásához, mellyeket a' felséges személlyeknek, kiket a' bal eset ért, állapotja kíván vala.

„Ő Fge a' Tsászár az esés után, melly a' jobb oldalát érte, 5 minutumig eszméletlen hevert. Minekutánna magához jött, és nyugvóhelyre vitetett, megtetszett, hogy Ő Fge a' 7-dik oldal tsontját hátulra eső harmadában, és 6-dik oldal tsontját előre eső harmadában eltörte, homlokán egy könnyű sebet kapott, és jobb oldala valamennyire félre ment.

„Ő Fge a' Tsászárné semmi sebet sem kapott, a' megrázattatáson és ijedtségen kívül, mellyet egy ilyen szerentsétlen történetnek szükségesképpen kellett benne okozni.

„Ő Leghívebb Felsege egy erős ütést kapott jobb ortzáján és fejének ugyan azon oldalán.

„Leuchtenberg Hertzegnek a' könyöke kifitzamodott a' jobb karján.

„Ő Fge a' Tsászár, a' ki minden esetekben, a' hol szükséges, a' legerősebb bátorságot mutatja, itt sem tagadta meg magát és gyónni kívánt, a' mit valósággal tselekedett is, nem azért mintha azt a' veszedelem kívánta volna, hanem, mivel Ő Fge, minden, még kisebb esetekben is ugy akarja, hogy a' vallásos

tselekedetek minden más kötelességeknek előtte menjenek.

„Ő Fgeknek és a' Hertzegnek állapota olyan némű, hogy a' meggyógyulást az ilyen balesetekben megkívántató idő alatt, várni lehet. Ő Fge méltóztatott megmaradni Marquis Canta Gallo házában. Leuchtenberg Hertzeg minekutánna kimarjult karja helyre tétett, vissza vitette magát a' Rezidentziába (Itt következnek az Orvosoknak és seb-Orvosoknak Aláírásai).

A' második Bulletin, melly Dec. 8 dikán 2 órakor adattatott ki, eképpen szól: „Ő Fge a' Tsászár eddig, a' mennyire a' szenvedett bal esettől elválhatatlan környülállások megengedik, jól vagyon; nyughatatlanító Symptoma nem mutatja magát. Aludt valamit Ő Fge, és fájdalmait valamennyire enyhülni érzi. A' gyógyulásnak haladása természet szerint lassan, de a' lehetőségig jól megyen. Ő Fge a' Tsászárné jól érzi magát, és Ő Leghívebb Felsege igen jól vagyon. (Következnek az Alólírások).

O r o s z O r s z á g.

A' Preobrasenski' és Moskowi Test-Örző Regementek az első Artilleria-Brigádával együtt Febr. 1 napján Pétervárába haza érkeztek. Ő Fge a' Tsászár, Albrecht Burkus Kir. Hertzegtől és sok más fő személyektől — kik között valának az Austriai és Frantzia Nagy Követek, a' Dániai és Hannoverai Követek 'sa' t. — kísértetve kilovagolt a' ditsőséges táborozásból haza térő Vitézeknek eleibe. A' katonaság Tzerimoniásmarsban defilírozott el a' Tsászár előtt. — Febr. 4-dikén megjött Pétervárába a' második Artilleria-Brigada is.

A' Fekete Tengeri Kozákok első Gyalog-Regementjének, a' Török háborúban kimutatott vitézségének megjutal-

maztatására, egy zászlót ajándékozott a' Tsászár, ezzel a' felírással: „A' megkülömböztetésért, Jan. 10-kén 1828, a' Török Hajósseregnek megsemmisítésekor, Braïlov köfalai alatt.“

Persiai Hertzeg Chosrev-Mirza Jan. 31-kén megérkezett Tiflisbe, kísérőivel együtt. — Halil Basa a' Török Követ Jan. 29 kén Moskauban volt; 30 dikban a' Kormányozót, a' Kommandirozót és a' városi Fő Politzia Mestert magánál megvendégelte. A' Követség Febr. 2-dikán 'szándékozik ki indulni Moskauból, és útját folytatni Pétervárra felé.

Frantzia Ország.

Páris, Febr. 12 dikén. A' Bordeauxi Hertzeg Febr. 7-dikén, a' Királynak, a' Korona Hertzegnek, a' Korona Hertzegnének és Berry Hertzegnének jelenlétében, általvette az Oklevelet, mellyben a' Chambordi Uradalom néki ajándékoztatik. — Generalis Barradás Párisban van. — Fontan (az Album nevű Journalnak Kiadója) a' ki tavaly a' Király ellen írott gyaláztikkelyért 5 esztendei rabságra ítéltett, de Belga Országba kifutván magát a' büntetés alól kivonta, — most titkon haza térvén, Párisban elfogattatott.

A' Liberalis Journalok ezekben a' napokban gyakorta emlegetik, hogy a' Ministerek, minél inkább közeledik a' Parlament beállásának ideje, annál inkább látják, hogy ők maradásokat nem reménylhetik. A' Nemzet képviselői eljönnek, és ők — elmennek. Szeretnének azonban maradni; a' honnét hogy a' Többséget (a' Parlament házaiban) megnyerhessék, az elébbeni Rabinétnak két tagjait, Martignac és Roy Urakat megkínálták a' Ministerséggel, ha magokat bizonyos

feltételekre ajánlják; ezek, erőssen szeretvén a' Ministerséget, ajánlották is magokat — 's a' t. 's a' t. És ez az, a' mire tzelez a' Moniteur Febr. 9 dikén midön így ír: „Az itt alább következő írás azzal a' kéreessel küldtetett hozzánk, hogy azt tennénk közönségesse. Mi azt hittük, hogy annak a' Moniteurbe való béiktatását nem lehet megtagadnunk:

„Néhány napok óta, négy vagy öt Journalok bizonyos Intrigueröl beszélnek, mellyet a' másik Kabinétnak két, névszerént megnevezett tagjai szönek, hogy újra a' Kormányhoz juthassanak. Feltételekröl beszélnek, mellyek azoknak eleikbe tétettek, és ajánlatokröl, mellyeket viszont ök tésznek. Ez a' felfedezés, mint nevezik, azoknak az Iróknak, a' kiktöl került, pennája alatt képtelen rágalmaszásoknak és fenyegetéseknek könnyü Textusává válik. Azon férjfiak, a' kiket e' méltatlan rágalmaszások illet, eleinte sokkal tsekélyebbnek ítélték ez új mesét, mint sem annak megtzáfolásáról gondolkoztak volna, de minekutánna az naponként újra meg újra előhozattatik, szükségesnek látták utoljára a' Válaszolást, — Ebben az egész előadásban egyetlen egy igaz szó sintsen. Az elébbeni Ministeriumnak megnevezett két tagjai nem elegyítik magokat semmi Intriguebe, nem tartoznak semmi Coteriebe *); nem próbáltak sem szóval sem írásban tanácsot adni; nem ajánlottak semmit, nem fogadtak el semmit, és nem kötelezték magokat semmire. Senki övelek alkudozásba nem lépett egy Evantualis Ministeriumnak (arra az esetre, ha a' mos-

*) Coterie 1) elzárkozott Társaság 2) Fellekezet, melly az ilyen bé zárkozott társaságban, egy másik fél ellen tanakodik.

tani tsak ugyan meg nem állhatna) formálása végett; nem adtak hatalmat vagy engedelmet senkinek, hogy öket egyilyen Proiectumba bele keverhesse; ök idegenek mindenekben, a' mik történnek, és mint hív jobbágyok 's hazájoknak igaz barátjai várják a' pillantást, mellyben kötelességeket, mint a' törvényhozó Kamaráknak tagjai bé fogják tölteni. A' felfedezés annál fogva költemény; és ha fortélyoskodás vagy Intrigue lappang a' dologban, az nem egyébütt van, mint azon titkos rugókban, mellyek egy üres képzeletnek kedvéért egy időben annyi különböző nemű Organumokat (t. i. Journalokat) mozgásba hoznak.“

A' Párisi Journalok, mindenik a' maga módja szerént, megteszik az ítélet e' nyilatkozatató hirdetésre. A' Courier névszerént kiteszi, hogy az, Roy és Martignac Uraktól való. A' le Temps kemény szemrehányásokkal támadja meg ezen Irásnak bátortalan és ingó menetelét, mellyben nem merik nyilván és egyenesen megmondani, hogy ök a' mostani Ministeriumnak nem barátai. Imhol ismét az ingás, hijjánossága a' nyiltságnak, mint abban az időben, mikor Ministerek voltak. — A' Gazette innét azt következteti, hogy a' Ministeriumnak nem lehet lenni a' középútról valónak, a' két Félnek (Liberalis és Royalista) egyesítése által, mivel a' Liberalis Újságlevelek azokat, kik kétfelé hajlanak, 's inganak, megvetik.

Cherbourgban a' Suffren Líneahajó 90 ágyús, és két Fregátok útra készülnek, hogy mihelyt a' tavasz nyílik, a' középtengerre elmehessenek. — A' Spanyol Követ Párisban Febr. 5-kén Kurirt küldött haza Madridba annak megtudakozására, hogy minekutánna Frantzia Ország Expeditiót készít Algir ellen, valjon az Expeditio, szükségnek

idején, pihenni vagy eleséget venni bé-
szállhat e' a' Fél-sziget kikötőibe?

Híre volt, hogy Orleans Kir. Her-
tzegek egyik leánya Leopold Her-
tzegehez (Görög Országnak jövődöbeli
fejedelméhez) fog férjhez menni. E' hírt
a' Gazette alaptalannak mondja lenni.

Nagy Britannia.

Parlamentbeli dolgok. A' Ki-
rályi Megnyitó beszéd Febr. 4-dikén a'
Lordok Házában, a' két Ház tagjainak
közös Ülésében felolvastatott, az Alsó
Házbéliek visszamentek, 's a' Fő Ren-
dek kevés időre eloszlottak. Öt órakor
ismét összevgyűlt a' Felső Ház és a' Lord
Cancellarius a' párnaszéken helyet fog-
lalt. A' Királyi beszédet elsőben a' Lord
Cancellarius, annakutánna a' Ház Titok-
nokja újra felolvasták. Buccleuch
Hertzeg Motiot teve a' Köszönő Felírás-
ra (melly a' Megnyitó beszédre válasz-
lenne, és a' mint tudva van, annak tsak
Ekhója szokott lenni). Gróf Stanhope
egy Változtatást javasolt a' Köszö-
nő Felírásban, annak szükséges voltá-
ról, hogy az Országbeli nagy szükség-
nek okai és orvosságai vizgálat és fonto-
lás alá vétessenek. De ezen javallás hosz-
szú vitatások után 71 voksal 9 ellen visz-
szavettetett. Lord Stanhope mellett
tsupán a' következő 8 Ország Nagyok
voksolta: Cumberland, Richmond
és New-Castle Hertzegek, Vinchelsea,
Radnor, és Carnarvon Grófok,
és Rivers's Northwich Bárók.
— Az Alsó Házban az Ülés 4 órakor
kezdődött. O'Connell Úr és más négy
új tagok a' hitet letették és széket fog-
laltak, Planta Úr jelentette, hogy Peel
Úr Febr. 9-dikén egy Javallatot fog fel-
hozni a' Házhoz, egy Biztosságnak ki-
nevezése végett, melly a' Kelet Indiai
Brittus Kereskedésnek és birtokoknak

Nagy Britanniával és Chinával való ál-
lapotját megvizsgálja. Lord Darlington
Motiot tészen a' Felírásra. De itt
már nagyobb volt az Oppositio, mint a'
Felső Házban. Knatchbull Úr ugyan
ollyan változtatást javallott, mint Gróf
Stanhope a' Lordoknál Brougham,
O'Connell, Huskisson és Lord Palmer-
ston Urak, mellette felállottak.
Peel Úr emlékeztette a' Házat, hogy
a' közelebbi 30 esztendő alatt soha egy
változtatás sem történt a' Válasz Felírás-
ban, sőt 19-szer (a' 30 közzül) még tsak
javasolva sem volt. (Ennek a' változta-
tásnak nem egyéb lett volna a' követke-
zése, mint a' Ministereknek elbótsátta-
tása). A' javasolás, végre 158 voksal, 105
ellen visszavettetett.

A' mi az ezen Ülésekben előjött vi-
tatásokat közelébből illeti — a' Felső
Házban midőn Buccleuch Hertzeg
a' Motiot megindítaná a' válasz Felírás-
ra, és Lord Saltoun e' tanátslást ol-
talmazná: fel állván Lord Stanhope
véteknek mondotta hallgatással elakar-
ni mellőzni, hogy az Ország mély in-
séget és közönséges nyomorúságot szen-
ved, mellynek terhe a' népet annyival
sullyosabban nyomja, mivel végét nem
lehet látni, ha a' Parlament segítségről
nem gondolkozik. Illyen környülállások
között, lehetséges lenne e' a' (Buccleuch)
Hertzegetől javasolt Felírást vakon elfo-
gadni? Ő azt kérdi minden józan ítéle-
tű embertől, a' ki a' Kir. beszédet, mel-
lyel a' Parlament megnyitott, hallot-
ta, valjon a' szerént kell e' az Ország-
nak állapotjáról ítélni, a' mint abban
mondatik —? Ő sajnálja, ha a' Kir. Be-
szédnek valamelly pontjáról tiszteletle-
nül kéntelen szóllani, de lehetetlen,
hogy észre vételét reá ki ne mondja,
hogy soha annál híjánosabb (kielégítet-
lenebb) beszédet közönséges Gyűlés előtt
nem mondattak. (Halljuk!) A' mi azt a'

tzikkelyt, melly az Országnek „né-
melly részeiben“ lévő szükségről
szóll, illeti: ő megeleégszik azzal az egy
kérdéssel, mellyik része az az Ország-
nak, a' hol a' Ministerek semmi, nem
valami részszerént való hanem közön-
ség es szükségét nem találtak? Hol van az
a' terra incognita, a' hová a' szük-
ség bé nem hatott? Ugyan azon tzikke-
lyében a' Megnyitó beszédnek az mon-
datik, hogy „ezen Intereszszéknek va-
lódi gondja érezteti Ő Fgével, melly
végső vígyázattal kellessék ezen fontos
tárgyra nézve, eszközöz nyúlui.“ —

(Folytatása következik.)

Svéczia és Norvégia.

Az Országgyűlése most egy új Saj-
tó-törvénynek készítésével foglalatosko-
dik. E' szerént az új törvénszerént az
Udvari Cancellariusnak nem leszen töb-
bé jussa valamelly Journalt confiskáltat-
ni, és a' Sajtó-vétségeknék megítélése a'
Királyi Törvénszékek elébe fog tartoz-
ni. Minthogy azomban némelly pontok
felett, még nem értenek egyet a' négy
Rendek, hihetően a' Constitutionalís
Biztosság fog meg szóllittatni, a' külö-
bözések megegyeztetésére és a' törvény-
javallatnak megírására. Melly osztán a'
végső elfogadás vagy nem fogadás végett
a' jövő Ország gyűlésben fog bé mutat-
tatni a' Rendeknek.

A' Rendeknek Szószóllói (Elölülői)
Jan. 25-kén audientzián voltak a' Király-
nál. Azólta az a' hír repes, hogy az
Ország gyűlés Febr. utolsó napján bé fog
rekesztetni. — A' Norvégiai Storting
Febr. elején fog öszvegyűlni.

Belga Ország.

A' Hope és Társai Bankir Ház-
hoz Amsterdámban Febr. 7-kén egy Ku-
rír jött Agüado Úrtól, a' Spanyol Kir.
Bankirtól (a' ki Párisban lakik) egy Vé-

gezéssel, mellyet a' Spanyol Király Jan.
6-kán adott ki, és a' mellyben végezte-
tik: hogy a' törvényes és elesmért Hol-
landiai Adósságokról szólló Kötelezőle-
velek és Documentumok, 6 hónapok
alatt 5 proCentes örökös Spanyol Ren-
te-levéllel betseréltessenek, és azoknak
Interesei, kezdvén a' folyó Eszt. Jan. 1
napján, Amsterdámban fizetessenek. A'
feljebbi esztendőkről kimaradott Intere-
sek, Dec. 31-dikéig 1829, a' Tökéhez
adattatnak, és a' jövő 1831 Eszt. kezde-
tével ezektől a' Tökéhez tsatolt Interek-
től is fog járni (mint új Tökétől) az in-
teres. — A' töke adósságnak lerovására
1 proCent vagyon kiszabva.

A' General Statusoknak alsó Házá-
ban Febr. 4-ikén a' Bíráknak fizetéséről
szólló új Törvényjavallat elfogadtatott.
— A' hideg Spaaban Febr. 1 napján
24° volt, és a' Pouhoni forráskut
megfagyott, a' mi 1740 Eszt. olta nem
történt. Rotterdámban a' Maas vizén,
mellyet 3 araszni és 4 újjnyi vastagságú
jég fed, ló futtatást akarnak tartani.

Német Ország.

Frankfurtban Febr. 12-kén, mint
Ő Fgének az Austriai Tsászárnak szüle-
tése innepén, Báró Münk-Belling-
hausen Ő Exczája, Ts. K. Elölülő Kö-
vet a' Német Szövetségnek Gyűlésében,
a' Szövetségi Követ Uraknak szerentsél-
tető köszöntéseit elfogadta. Délben nagy
ebéd volt Ő Exczájánál, és midön az
asztalnál Ő Ts. Felségének egészségéért
buzgó elragadtatással poharat innának a'
Musikai Kar az esméretes „Isten tartsd
meg Ferentz Tsászárt“ népdallt
játszotta. Fényes bál rekesztette bé a'
napnak innepét Ő Exczájánál.

Spanyol Ország.

A' Mádridi Gaceta a' közelébb
közlött 3 Királyi Végzéseken kívül, hir-

det több más (szám szerént 12) Kir. Végzéseket is, mellyek hasonlóan a' Finantziát és annak jó rendbe vételét arányozzák.

Ezen alkalmatossággal így szól a' *Gacetta*: „A' Spanyol Finantzia ezen az úton megnyeri azt a' pontosságot és erőt, melly a' bizodalmatlanságnak rémségeit tellyesen eloszlatja, és az Országos hitelt virágzásba hozza. A' Királynak böltessége a' Kiméllésnek útját választotta ki, melly a' boldogul lételre viszen. A' mi tisztelt Monarchánk változhatatlanul elvégezte magában, hogy ezen utról el ne térjen; és Spanyol Ország nem sokára eljut régi fényes helyére. Megneveltettek ugyan némelly adók a' feljebbi Finantz Végzésekben, de még is örvendezhetnek rajta az adófizetők, hogy ezen rendelést mind azon környülállások követik, mellyek azt megédesíthetik.

M a g y a r O r s z á g.

Kapornakról Febr. 15-kén 1850. — Nem titkolhatjuk el örömmel tölt szíveink' érzéseit, mellyeket, Bétsből Városunk' kebelébe érkezett Méltóságos és Fő Tisztelendő Scitovszky János Rozsnyói Megyés Püspök, mint újonnan kineveztetett Kapornaki Apát Úr ezen hónap 12-kén, mint Felséges Urunk', — szeretett Királyunk' születése' napján gerjesztett. — A' már ezen örvendetes napot megelőző Vasárnapon előre ki hirdettetett Isteni szolgálatra meg jelent számtalan hívek' buzgó könyörgésekkel egyesített Sz. Mise Aldozatját maga a' Miltgos Püspök és Apát Úr mutatta bé, Ő Felsége a' haza' kegyes Attya' éltének hosszabbításáért és szerentsés uralkodásáért a' Mindenség' Urának, népeinek boldogítására, és az Emberiség' díszére. — Ezen innepet az új kegyes Föl-

des Úr, azon Atyai gondoskodása, hogy 12 szegény jobbágyait illendően megvendégelte, és megajándékozta; az Oskolás Gyermekeket is tanulásokban kikérdezvén a' tanulásra és engedelmességre ajándékokkal serkentette, elfelejtetlenné tette városunkban. — Éltesse a' jó Isten még számos esztendőig Felséges Urunkat, ki illy kegyes szívvel bíró valóságos Atyáskodó Uraságnak ajándékozni méltóztatott ezen Apátságot.“

A' múlt 1829 eszt. Novemb. 28-dikán meghala Pelejtén Zemplény Várm. Kästenbaum Márton, nyoltzvan esztendő, özvegy és gyermektelen Zsidó. Ez első ifjúságában apró portékák árulgatásával kereste élelmét. Tovább kisebb, majd nagyobb, de soha sem nagy jószágokat veve árendába. Felvevén magát, sőt meggazdagodván végre, annyi- val inkább élhetett volna kényyére, mert nem voltak gyermekei; de ő olly sanyarúan bána magával mind holtig, mint ifjabb esztendejiben; inkább megszőkásból talán, és egy néki saját ízlésből, mint fősvénykedésből vagy philosphiából.

A' Megye 48 óra múlva azután Közgyűlést tartta, Reskó Mihály Prókátor Úr bémutatá Első Al-Ispánunknak Mélt. Báró Vay Miklós Úrnak a' Iepetsételve hagyott Testamentomot, 's annak felbontatásáért és felolvastatásáért könyörgött. 'S mint álmélkodék itt minden, hallván hogy ez a' tsak gazdagnak ismert ember olly gondolkozást és érzést fejteget, mellyet egy új Spinóza' vagy Mendelsohn' szájából sem lehetne tisztelet és tsudálkozás nélkül hallani. Mert ha neki a' tanátsot más adta is, arra, hogy azt felkapja 's kövesse, erő kellett. — „Jól tudom én, úgymond, hogy az én „Jehovám nem tekint vallásbeli külömbséget, 's úgy gyönyörködik azon jóban,

„mellyet a' felekezetemhez nem tartozóknak nyújtok, mintha azok ennek tagjai volnának; egyszersmind pedig hálámat akarom bizonyítani a' Tek. Nemes Vármegye eránt, mellynek kegyes óltalmával negyven esztendőknél régebben vala szerentsém élni.“ — Rendeléseik ezekből állanak:

1) Azon kegyes Intézetre, mellyet a' Vármegye a' szenvedő emberiségnek állítani most készül, nevezetesen az elméjekben megháborodtak' tartására is, 20,000 frtot hagyott, noha nem tudja, ugymond, ha oda fognak e' Zsidók felvéletni, vagy nem.

2) Az Ujhelyi Rom. Cathol. Ispótláyra hagyott most egyszer 100 frtot; ugyan annyit a' Reformátusokéra, és ismét az Oroszokéra.

3) Az Ujhelyi, Bodrog-Keresztúri, Zemplényi Járásbeli Rabbínusok' fizetések' nevelésére 10,000 frtot.

4) Egy Zsidó Oskolára, mellyben az ő atyjafijainak árváji, és ha ilyenek nem volnának, más zsidó szülékéi, hasznos polgárokká, 's élelmet betsületes úton kereső emberekké neveltethessenek, 100,000 ftot.

5) Három férfi és három aszszony testvérei maradékaiknak, de ha magokat tégéres életek által a' jótételre érdemetlenekké nem tették, 100,000 frtot. Ide fog esni az a' pénz is, melly a' Testamantom tétele olta, (1825. Aug. 26-dikán) a' hagyományt öregbítette.

6) Végre 52,000 frtot azon költségekre, mellyek a' hagyomány' fenntartására szükségesek. Annak Curátorává nevezte most Richter Ferentz Táblabíró Urat esztendei 800 frt fizetés mellett. A' legfőbb felvigyázásra a' Vármegyét kérte meg, melly a' később időkben Curátort nevezzen, 's minden eszt. egy kilentz tagokból álló Kiküldöttség által kettőztetett diurnumok mellett szám-

vevő széket tartasson, 's a' Curátort számoltassa.

A' tökepénzt illetni nem szabad, sőt a' kamatoknak is tsak fele fordításék tzélra; fele a' töke pénzt nevelje.

Megyénk ditsekedve fogja mindég emlegetni a' Jékelfalusy Jó'sef, Báró Sennyei János és Gróf Csáky László neveiket, kik közzül az első az árvák', a' második a' szegények' vagy elméjekben megbomlottak', a' harmadik a' tehetetlen betegek' szükségéik felől gondoskodott; 's ezeknek neveik mellett most emlékezetben fogja tartani a' Kastenbaum Márton Zsidóét is. Jók és nem jók minden felekezetben vannak, 's a' jók minden felekezetben tiszteletesek. *Gens aeterna est.*

Előfizetési Jelentés.

A' mult 1829-dik esztendő vége felé adék ki, egynehány ifjú Baráttal, Kolo'svári Réf. Professor Tiszt. Méhes Sámuel Úr' hathatós segítségével, egy kiseded *Vers-Gyűjteményt*; választván tzmjéül a' három Grátziák egyikének — *ÁGLÁJÁNAK* — nevét, melly tzm, ha az igyekezet a' névnek megfelelőhetne, (ugyan is görögül szelíden fénylöt, ragyogót teszen) talán tzélaránytalan nem lenne. Elő próbánknek kedvezőleg lett fogadtatása többre bátorított. A' nagy világból olyan Munkás-Tagokat nyerék meg Ügyemnek, kik férjfius, nyomos munkáik által a' nevezett Gyűjteménynek több felemelkedettséget, betset fognak adni. A' mi, különböző tárgyakról írt, és egyedül a' szép Literáturát tárgyazó munkátskákat a' tisztelt Férjfiak barátságosan tettek le kezeim közt, abból nyomtatva egy 16, 17 innyire telő II-dik Rötetét szándékozom kiadni az említett Áglájának, a' verseket prózával elegyítve.

Kik Aurórát, Hébet, a' Koszorút, Urániát ismerik, pedig azokat a' két Haza ismeri, tudni fogják, mi tárgya és tzelja egy ilyen Gyűjteménynek. Ha szerentsésszerűen szerkeztetik egybe, egy szép Kerthez hasonló, mellyben különböző szagú, színű virágokat, és itt ott ért gyümölcsöket is találhatni. Egy szükséges Tárház, hova az eredeti gondolatokat és munkátskákat le lehet rakni, hogy el ne veszzenek. Könnyű út a' szerény Irónak, a' Haza' magas oltárához, mellyen ő titkon, és lelkének nem kedves zörgetés nélkül, felviheti áldozatját. Pálya a' kezdőnek, hol erejét lassan lassan próbálgathatja.

Egy, magának ilyen arányt venni akaró Gyűjteménynek munkával gyarapítására, most különösen megjelenhetésének Előfizetés útján való felsegíllésére bátorkodom mély tisztelettel megszólítani a' nemzeti Literátura' lelkes Pártfogóit és Kedvellőit. Előre felveendő árara egy egy példánynak, ezüstben 40 kra határozottatott. Elfog készülni a' jövő Junius' elejére.

A' ki 9 előfizetőket szerez, a' 10-dik példányt tiszteletül ajánlom. Az Előfizetés' beszédésére alázatosan kéretnek a' következő tisztelt Urak:

Abrudbányán, T. Porkoláb Ádám Úr, Réf. Particula Rectora.

Bétsben, Professor és Magyar Kurír' Kiadója Tekintetes Márton Jó'sef Úr.

Budán, Tekintetes Lassu István Úr, a' N. M. K. Udv. Kamara' Registraturájának Cancellistája.

Debreczenben, Könyváros Ns Csáthi György-né Aszszony.

Dé'sen, Réf. Gymnasium' Rectora T. Horváthi 'Sigmund Úr.

Déván, Procurátor Tekint. Pethe Károly Úr.

N. Enyeden, Réf. Kollégyom' Perceptora T. Tóth Jó'sef Úr.

Esztergomban, Tiszt. Szeder Fábián Úr.

Kassán, Ns Vígand Ottó Könyváros Úr.

Károly Fejérváratt, Tiszt. Buczi Emil Professor Úr.

Komáromban, Harmathi Jó'sef Úr, Gymn. Tanító.

Pápán, Tiszt. Márton István Professor Úr.

S. N. Patakon, Tiszt. Somosi János Professor Úr.

Pesten, Ns Eggenberger Jó'sef Könyváros Úr.

Sz. Somlyón, Réf. Oskola Rectora T. Pap Károly Úr.

N. Szebenben, Thesaur. Cancellista T. Incze Jó'sef Úr.

Tordán, Tiszt. Professor A. R. Székely Sándor Úr.

Sz. Udvarhelyen, Tiszt. Karácson Sámuel Professor Úr.

Zalathnán, Tiszt. Szabó Lajos Réf. Pap Úr.

Zilahon, Réf. Pap Tiszt. Beke Sámuel Úr.

N. Váradon, Ns Vári Jó'sef Könyváros Úr.

M. Vásárhelyen, Tab. Cancellista T. Fogarasi János Úr.

A' tisztelt Urakat alázatosan kérem, a' mi pénz az Előfizetőktől bégyül, méltóztassanak hozzám Aprilis' végéig elküldeni.

Kolosváratt, Jan. 27-kén 1850.

Kelemen János, m. k.

Kolosvári Ref. Kollégyom'
Könyv-Tárnokja.

A' pénz folyamat Febuáriu 22 dikén;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 105 5/8

Az 1820-béli sorsosok, 184

Az 1821-béli hasonlóok, 159 3/4

Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 65 5/8 for. keltek, mind Conv.

A' Bank-Aktziák keltek 1537 1/10 for. ton,
Conv. Pénzben.

Szerkesztető és Kiadó Márton Jó'sef, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomtató: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro 752.)